

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Universitetssjukhuset Linköping

Klinik

Thoraxkirurgi

Specialitet

2019-12-03 – 2019-12-04

Datum

Linköping

Ort

Mattias Karlsson och Shahab Nozohoor

Inspektörer

Styrkor

- Thoraxkliniken Linköping är en medelstor svensk klinik med bra blandning av relevanta diagnoser. Här finns underlag för både grundläggande och komplex lung- och hjärtkirurgi.
- Den vetenskapliga miljön är levande, där många av klinikens läkare är disputerade. Ämnesföreträdare finns på plats. ST-läkarna erbjuds och bereds plats i den vetenskapliga verksamheten. ST-läkarna uppmuntras till akademisk utveckling.
- Det finns bra möjligheter att utvecklas både inom den öppna thoraxkirurgin, men även bra möjligheter inom en tvärdisciplinärt miniinvasivt laboratorium.

ST-läkaren erbjuds tidigt att aktivt delta i multidisciplinära ronder. Kliniken värnar om utbildning och handledning av ST-läkare och juniora läkare generellt.

Svagheter

- I nuläget saknas en första linjens thoraxkirurgisk jourlinje, endast bakjourslinje samt förstärkningsjour finns. Detta är problematiskt, då detta enligt SoS anses viktigt för ST-läkaren. Samtliga specialister uppmannas genomgå eller uppdatera sin handledarutbildning.

Förbättringspotential

- Fler tillfällen då ST-läkarna erbjuds att handleda under handledning. Undervisning under handledning bör erbjudas.
- Arrangemang för att förstärka en primärjourslinje för ST-läkaren bör övervägas, så att ST-läkarna får nödvändig träning i beslutsfattande på jourtid. Tydligare dagbakjoursfunktion för att uppmuntra till handledning, ledarskap och beslutsfattande i trängt mål kan vara av värde. Införande av incitament för att axla ansvaret som studierektor.
- Fastän det inte är något krav i kursplanen, kan tjänstgöring på annan thoraxkirurgisk enhet vara av värde.

STRUKTUR

A Verksamheten

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring inom thoraxkirurgi. Verksamheten är bred och allsidig och omfattar lung- och hjärtkirurgi, inklusive komplexa ingrepp. Verksamheten är organiserad med beredskapsjour samt dagjour för ST-läkare där förutsättning för jourverksamhet enligt SOS föreskrift anses uppfyllt.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Kliniken har ST-handledare och studierektor med avsedd specialistkompetens som har genomgått handledarutbildning. Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få handledning och för att instruktioner ska kunna ges.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Verksamheter erbjuder adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling. ST-läkaren har tillgång till egen arbetsplats, tidskrifter, litteratur samt tillgång till IT-baserade beslutsstöd.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Verksamheten har med undantag för nedanstående förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet. Verksamheten är organiserad med beredskapsjour samt dagjour, men egentlig dygnet runt jour för ST-läkare saknas. Förutsättning för jourverksamhet enligt SOS föreskrift får anses vara uppfylld. Jourarbetets omfattning är dock på en nivå som bedöms som det absolut minimala för att uppfylla föreskrifterna.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Befintliga ST-läkare har handledare med avsedd behörighet. Utbildningsplan finns, och den uppdateras fortlöpande. Progression av ST-läkaren bedöms av handledare tillsammans med SR, VC och det övriga kollegiet. Handledning är inte på förhand inplanerad i schemat, men utförs vid enskilda sittningar med handledare på ett regelbundet sätt.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Det teoretiska utbildningsprogrammet följer i all väsentlighet den av Socialstyrelsen framtagna målbeskrivningen, samt Svensk Thoraxkirurgisk förenings beskrivning av mål för specialisttjänstgöring inom thoraxkirurgi från 2010. På kliniken finns intern utbildning i form av möten där klinikens läkare redovisar vetenskaplig litteratur och egna vetenskapliga och/eller kvalitetsarbeten. Tid för egna studier avsätts inte i schemat, men utförs regelbundet på arbetstid.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Det vetenskapliga stödet för ST-läkarna på kliniken är gediget, med flertalet av kirurgerna som är disputerade samt ämnesansvarig professor. Båda ST-läkare har påbörjade kvalitetsprojekt. Den ena har genomfört ett eget vetenskapligt arbete som presenteras på internationellt vetenskapligt möte.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna får en roll i operationssalen som ledare, med återkoppling från handledare. ST-läkarna får tidigt följa med på multidisciplinär konferens, och tillåts under handledning att ta en större roll i ett multidisciplinärt sammanhang. ST-läkarna får introduktion på vårdavdelning av senior medarbetare, med återkoppling på ledarskapet. När ST-läkarna är självgående vid rutinarbete på vårdavdelning, är handledning med återkoppling endast sporadisk. Ledarskapskurs ingår i kursplan och har genomförts av ST-läkarna. Undervisning av medicine studenter och yngre kollegor förekommer, men utan handledning.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.